

บทที่ 2

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการบริหารด้านสินเชื่อวิธีที่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินโดยทั่วไปใช้ในการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของลูกค้าในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจให้สินเชื่อ เช่น สภาพคล่องของลูกค้า, ความสามารถในการหารายได้และการชำระหนี้คืน, ความมั่นคงทางการเงิน, ความสามารถในการดำเนินงาน, สภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจมีหลักเกณฑ์ทั่วไป ดังนี้

1. นโยบาย 5 C (5 C's Policy)
2. นโยบาย 5 P (5 P's Policy)
3. แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

1. นโยบาย 5 C (5C's Policy)

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ในการให้สินเชื่อโดยดูปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.1 Character คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นการวิเคราะห์ถึงอุปนิสัยและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่ามีความรับผิดชอบในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งพิจารณาได้ 2 ประการ ดังนี้

1.1.1 คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไปของผู้กู้ ข้อมูลด้านครอบครัว อายุ ด้านสังคม ชื่อเสียงส่วนตัว ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อหนี้สิน และการตรงต่อเวลารวมทั้งความสม่ำเสมอในการชำระหนี้

1.2.1 คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ และ ประสบการณ์ในอาชีพ

1.2 Capital ทุนของธุรกิจ เป็นการพิจารณาถึงฐานะการเงินของผู้กู้ ได้แก่ สินทรัพย์หนี้สินและทุนของธุรกิจ พิจารณาถึงอัตราส่วนกำไร/ทุน อัตราส่วนหนี้สิน/ทุน นั้นว่า เป็นอย่างไร

1.3 Capacity ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้คืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย เช่น กรณีบุคคล ดูจากเงิน เดือน ค่าจ้าง รายได้อื่นๆ กรณีธุรกิจ ดูจากงบการเงิน แผนการบริหารงาน แผนการชำระหนี้คืน เป็นต้น

1.4 Collateral หลักประกันในการพิจารณาตัดสินใจในการให้สินเชื่อหลักประกันเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาพิจารณาเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ กรณีที่ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน ในอนาคตไม่เป็นไปตามแผนงานที่คาดคะเนหลักประกันที่นิยมใช้ค้ำประกันการให้สินเชื่อ เช่น ที่ดิน ที่โรงเรือน พันธบัตร เงินฝากธนาคาร หุ้นของบริษัท หรือ บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่น่าเชื่อถือมาค้ำประกันหนี้ที่ขอกู้

1.5 Condition สภาพการณ์ทั่วไป พิจารณาถึงสถานะแวดล้อม ทางด้านเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาล กฎหมาย ปัญหาแรงงาน วัตถุดิบ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระหนี้สิน

2. นโยบาย 5 P (5 P's Policy)

เป็นแนวความคิดอีกแนวหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ประกอบด้วย

2.1 People ปัจจัยด้านตัวบุคคล แยกออกเป็นหลักๆ ได้ 2 ประการ คือ

2.1.1 พิจารณาว่าบุคคลที่มาขอกู้เงินนั้น มีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ทำอยู่ โดยดูจากแนวโน้มจากการปฏิบัติงาน, การลงทุน และผลกำไร เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

2.1.2 ความสามารถในการชำระหนี้ ความตั้งใจในการชำระหนี้ของลูกหนี้

2.2 Purpose จุดประสงค์ในการให้กู้ยืม พิจารณาว่าลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปลงทุนในกิจการอย่างไร โดยทั่วไปธนาคารแบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.2.1 นำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

2.2.2 นำไปซื้อทรัพย์สินหรือเครื่องจักรในการผลิต

2.2.3 นำไปชำระหนี้เดิม

2.2.4 นำไปเป็นทุนในกิจการ

2.2.5 นำไปบริโภค เช่น บ้านที่อยู่อาศัย, รถยนต์

2.3 Payment การชำระหนี้ ในการพิจารณาให้สินเชื่อปัจจัยนี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งว่า ผู้ขอสินเชื่อหรือผู้กู้จะนำเงินจากที่ใดมาชำระคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดได้หรือไม่ ซึ่งจะต้องนำข้อมูลมาพิจารณา แล้วในอนาคตถ้าสถานะการณ์เปลี่ยนแปลงไปจะดำเนินการอย่างไร

2.4 Proection การป้องกัน พิจารณาถึงความเสี่ยงในการได้รับเงินกู้ยืมคืน ซึ่งสามารถแยกเป็นหลักการได้ 2 ประเภท คือ

2.4.1 Internal พิจารณาจากผู้ขอกู้เงิน

2.4.2 External พิจารณาถึงบุคคลภายนอกที่เข้ามาค้าประกัน หรือหลักทรัพย์ของผู้ที่ที่จะเข้ามารับผิดชอบหนี้สินด้วยว่าสภาพคล่องของทรัพย์สิน สามารถจะขายได้ทันทีหรือไม่ มีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด

2.5 Prospective หมายถึงการพิจารณารวมตามข้อที่ 1-4 ที่กล่าวมาแล้วว่าควรจะให้กู้หรือไม่ เปรียบเทียบระหว่างอัตราส่วนของดอกเบี้ยกับการเสี่ยงภัยในธุรกิจ ความยุ่งยากในการเก็บความสัมพันธ์กับลูกค้านั้นๆ ต่อไปในอนาคตในแง่ต่าง ๆ

3. แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร เนื่องจากการอำนวยการสินเชื่อแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อ นั้น แม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอแล้วก็ตามแต่ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่าง ที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญา ธนาคารเองมีระบบตรวจสอบและติดตามหนี้หลังจากได้ให้เงินกู้แล้ว ซึ่งต้องหาวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ พอจะสรุปได้ ดังนี้

3.1 เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ ได้แก่

3.1.1 ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจเกิดซบเซาหรือตกต่ำ ย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวในด้านธุรกิจ และทำให้รายได้ของบุคคลลดลง ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลายได้

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล กล่าวคือการกระทำใดๆ ของรัฐบาลที่เป็นไปตามกฎหมาย และรัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป เช่น ภาษีอากร การควบคุมราคาสินค้า และมาตรการทางการเงิน เป็นต้น

3.1.3. ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

3.2 ปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคารที่เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเอง และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

- 3.2.1 การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย
- 3.2.2 การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม
- 3.2.3 ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร
- 3.2.4 การอำนวยความสะดวกของธนาคาร โดยไม่มีการกั้นกรองที่ดี
- 3.3 ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่
  - 3.3.1 การที่ลูกหนี้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เช่น นำไปแก่งำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
  - 3.3.2 การย้ายถิ่นที่อยู่ การถูกเลิกจ้างงาน สภาพครอบครัวหย่าร้าง ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ
  - 3.3.3 ลูกหนี้ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย
  - 3.3.4 ลูกหนี้ทำการค้าเกินกำลังของตนเอง
  - 3.3.5 การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นผลให้การดำเนินงานของธุรกิจชะงักงัน
  - 3.3.6 การทุจริตของผู้บริหารกิจการ
  - 3.3.7 ลูกหนี้เจตนาไม่ยอมชำระหนี้ หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อนนำเงินไปชำระคืนธนาคาร
  - 3.3.8 เกิดจากลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นๆ ดำเนินคดี และยึดทรัพย์ขายทอดตลาด

แนวความคิดและทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์

ความหมาย

พฤติกรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของพฤติกรรม (Behavior) ไว้หลายความหมาย ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2520:271) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือ กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า ซึ่งออกมาจากภายนอกหรือภายในร่างกายก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำหรือรู้สึก ผู้อื่นจะเห็นหรือไม่ก็ตามถือได้ว่าเป็นพฤติกรรม

โยธิน ศันสนายุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน (2524:6-7) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำต่างๆ ของมนุษย์หรือสัตว์ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน

โสภา ชูพิกุลชัย (2524:2) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตกระทำและบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ หรือใช้เครื่องมือวัดได้ นอกจากนี้พฤติกรรมมิได้มี

ความหมายเฉพาะแต่การแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการกระทำหรือกิจกรรมภายในความรู้สึกนึกคิดด้วย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2527:1-2) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ หมายถึง กิจกรรมทุกประการที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ เช่น การทำงานของหัวใจ, การทำงานของกล้ามเนื้อ, การเดิน, การพูด, การคิด, ความรู้สึก, ความชอบ และความสนใจ เป็นต้น

เดโช สนวนานนท์ (2512:29-30) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมว่าเป็น สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ร่างกายกระทำออกไป หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย ซึ่งการกระทำหรือการเกิดกิจกรรมใดๆ ก็ตามร่างกายจะต้องใช้พลังงาน คำว่ากิจกรรมในทางจิตวิทยามีความหมายอย่างเดียวกันกับพฤติกรรม (Behavior) หรือ การกระทำ (Act) นั่นเอง

จากความหมายของพฤติกรรมที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประการที่มนุษย์กระทำสามารถสังเกตได้หรือใช้เครื่องมือวัดได้

ทฤษฎีพฤติกรรม

Dollard และ Millor (1950) นักจิตวิทยาพฤติกรรมกล่าวว่า บุคลิกภาพพัฒนาได้ตามขบวนการเรียนรู้ โดยวิธีการเรียนรู้แบบเงื่อนไขสิ่งเร้า (classical) และแบบผลกรรม (operant) บุคคลถูกกระตุ้นจากความต้องการทางสรีระ และความต้องการทางสังคม ถ้าความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองอย่างพอใจ บุคคลก็จะเรียนรู้การตอบสนองความต้องการอื่นๆ ในลักษณะคล้ายๆ กัน

ดังนั้นลักษณะของบุคคลจึงเกิดจากการเรียนรู้โดยวิธีการตอบสนองแบบผลกรรม (operant) เขาตอบสนองเพื่อลดแรงขับ และถ้าการตอบสนองใดลดแรงขับได้ ต่อไปการตอบสนองที่คล้ายกันนี้อาจเกิดขึ้นได้อีก การพัฒนาลักษณะนิสัยก็เช่นกัน บุคคลมีลักษณะนิสัยเช่นนั้นหลังจากที่ลักษณะนิสัยนั้นได้รับการเสริมแรงมาแล้ว การตอบสนองใดซึ่งไม่ได้รับการเสริมแรง การตอบสนองนั้นก็สิ้นสุดไป บุคลิกภาพเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมใดและได้รับการเสริมแรงโดยคำพูดที่พอใจ การยิ้ม หรือการเสริมแรงใดๆ บุคคลนั้นก็ จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก การเสริมแรงซึ่งหล่อหลอมบุคลิกภาพอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

วิภา ภักดี (2537:276-277) จากทฤษฎีพฤติกรรมสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการชำระหนี้ของลูกค้าบริษัท บริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด ได้ ซึ่งพฤติกรรมเป็นไปในทางบวกและทางลบ นั่นคือ สมาชิกจะชำระหนี้หรือไม่ชำระหนี้

ณ ตะวัน หมั่นอุตสาห (2541) เรื่อง พฤติกรรมการชำระหนี้ของสมาชิกนิคมสร้างตนเอง ได้ศึกษาพบว่า สมาชิกนิคมที่ชำระหนี้ทั้งหมดเพราะต้องการหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3) และเจ้าหน้าที่นิคมฯออกคิดตามจัดเก็บหนี้ ส่วนสาเหตุที่สมาชิกนิคมฯค้างชำระหนี้กับนิคมฯเพราะผลผลิตจากการเกษตรไม่ได้ผลเต็มที่ รายจ่ายมากกว่ารายรับ และเกรงว่าจะไม่ได้รับความช่วยเหลือเมื่อชำระหนี้หมดแล้ว

ผลของการวิจัยทราบว่า รายได้จากการเกษตร รายได้อื่นๆ นอกจากภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคและด้านอื่นๆ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สินเชื่อประจำนิคมฯ และความต้องการหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของสมาชิกนิคมฯ

สุรัตน์ ศรีสุวรรณไพท (2527) เรื่อง สินเชื่อและการเก็บหนี้ ได้ศึกษาพบว่า สาเหตุของการที่ลูกค้าผิดสัญญาชำระหนี้เกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา ซึ่งลักษณะลูกค้ามีดังนี้

1.1 สาเหตุบางอย่างทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การดองงาน ไฟไหม้ น้ำท่วม

1.2 ลูกค้าทำผิดสัญญาในการชำระหนี้ เพราะไม่รู้จักประมาณตน ไม่มีการวางแผน ในงานงบประมาณ การใช้จ่ายให้ดี ใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่ได้รับ

1.3 ลูกค้าไม่มีความสามารถในการจัดการธุรกิจ เช่น มีสินค้าค้างสต็อกจำนวนมาก การเก็บหนี้จากลูกหนี้มีปัญหา ในขณะเดียวกันค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีแนวโน้มสูง จนให้เกิดการขาดสภาพคล่อง และผลการดำเนินงานขาดทุน

1.4 ลูกค้ามีหนี้สินล้นพ้นตัวจนใกล้จะล้มละลายแล้ว

2. ลูกค้าสามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญาแต่ไม่ชำระหนี้ เพราะ

2.1 ลูกค้าเข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขเครดิต หรือการชำระหนี้

2.2 ลูกค้าอาจจะหลงลืมโดยไม่เจตนา ไม่ทราบว่าหนี้จะครบกำหนดชำระ

2.3 ลูกค้าไม่ชำระหนี้เนื่องจาก เห็นว่าหนี้ที่ตนก่อขึ้นมีจำนวนเพียงเล็กน้อย จึงคิดที่จะรอรวมหนี้สินให้มากพอเสียก่อน แล้วจึงชำระหนี้ในคราวเดียว

2.4 ลูกค้าไม่สนใจที่จะชำระหนี้ตามกำหนด เพราะเห็นว่าผลประโยชน์จากการนำเงินที่ต้องชำระหนี้ สามารถนำไปใช้ในด้านอื่นที่จำเป็นก่อนได้

นเรศวร สุภักดิ์ (2539) เรื่องปัจจัยที่มีผล ต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ธุรกิจที่สำคัญและมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก คือการอำนวยการสินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์ เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับธนาคารพาณิชย์แล้ว การอำนวยการสินเชื่อยังมีผลกระทบต่อขนาดของธุรกิจ และความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมด้วย ดังนั้นหากการบริหารสินเชื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือสร้างกำไรและมีคุณภาพดีแล้ว ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่ตามมา แต่หากสินเชื่อด้วยคุณภาพหรืออยู่ในภาวะความเสี่ยงสูง ปัญหาการขาดสภาพคล่องในการบริหารงานของธนาคารพาณิชย์ การเกิดภาวะหนี้สูญ การลดการขยายตัวในการลงทุน และผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมก็จะติดตามมา ดังนั้นหากว่าสินเชื่อเกิดปัญหาคือมีหนี้เสียเกิดขึ้น ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใดบ้าง และหากเกิดปัญหาเหล่านี้แล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีแนวทางป้องกันและแก้ไขอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ (Effective) ต่อนโยบายสินเชื่อได้ในการศึกษาปัญหาดังกล่าวโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากจำนวนประชากรตัวอย่างในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 461 ราย ในปี พ.ศ. 2538 โดยได้นำตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องหนี้จัดชั้นที่เกิดขึ้นมาทำการศึกษาพบว่า

1. ส่วนของลูกหนี้

1.1 เกิดจากลูกหนี้ขาดประสบการณ์และมีความรู้ในการบริหารธุรกิจที่กู้ยืมเงินไปลงทุนไม่ดีพอ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ตอบแทนจากการลงทุนซึ่งมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้คืน

1.2 ลูกหนี้ยังปิดบังข้อมูลที่แท้จริงต่อธนาคาร ทำให้เมื่อเกิดปัญหาต่อธุรกิจนั้นๆ แล้ว ธนาคารไม่สามารถติดตามช่วยเหลือปัญหาให้ได้

1.3 ลูกหนี้มีหนี้ภายนอกระบบธนาคารที่เสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ลูกหนี้จึงมุ่งชำระหนี้ภายนอกเสียก่อนชำระคืนให้ธนาคาร

2. ส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่าหลักทรัพย์บางประเภทเกิดปัญหาการเสื่อมสภาพและราคาตกต่ำ เมื่อการชำระหนี้คืนมีการยืดระยะเวลาออกไป จึงยังทำให้มูลค่าหลักทรัพย์ใกล้เคียงกับภาระหนี้มากขึ้น

3. ส่วนที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ พบว่าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจตลอดจนปัญหาภัยธรรมชาติ ก็เป็นอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจำหน่ายผลผลิตที่ก่อให้เกิดผู้ลงทุนเกิดรายได้เพียงพอชำระหนี้คืนได้

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้เสนอแนะเป็นแนวทางสำหรับผู้รับผิดชอบดูแลหนี้จัดชั้นในระบบธนาคารว่าควรจะมีคณะกรรมการและระมัดระวังในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้าโดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรม (Character) ของผู้กู้ก่อนการปล่อยสินเชื่อ ในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับหลักประกัน (Collateral) หากมีสภาพคล่อง (Liquidity) น้อย หรือเสี่ยงต่อราคาได้ง่าย ก็ไม่ควรพิจารณาให้สินเชื่อต่อธุรกิจดังกล่าว และที่สำคัญธนาคารพาณิชย์ตลอดจนสถาบันการเงินทั้งหลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอำนวยสินเชื่อ ควรมีการทำงานที่ประสานกันและมีความจริงใจต่อกัน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันหนี้เสียที่จะเกิดขึ้นซ้ำซ้อนในแต่ละสถาบัน และการอำนวยสินเชื่อ ควรพิจารณาให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นๆ

สุรพล ไหลมี (2539) เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับของเงินกู้ประจำ : กรณีศึกษาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี เชียงใหม่ ได้ศึกษาจากกลุ่มลูกหนี้เงินกู้ประจำที่ค้างชำระดอกเบี้ยตั้งแต่ 1 งวดขึ้นไประหว่างปี พ.ศ. 2536-2537 จำนวน 53 ราย ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี ดังนี้

กลุ่มลูกหนี้ที่มีปัญหาค้างชำระดอกเบี้ยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท และส่วนใหญ่ได้รับเงินสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยรายละไม่เกิน 500,000 บาท จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้ส่วนใหญ่ คือ

1. ด้านปัจจัยภายนอกโดยเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ เกิดจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล และภัยธรรมชาติ ตามลำดับ
2. ด้านปัจจัยภายในโดยเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ เกิดจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น เงื่อนไขการชำระหนี้ และการปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีการถ่วงกรองที่ดี
3. ด้านปัจจัยตัวลูกหนี้ การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับ รองลงมาคือการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยและการทำการค้าเกินตัว

ทวิตยา บุศยรัตน์ (2541) เรื่อง การบริหารด้านสินเชื่อเพื่อการลดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ในปี พ.ศ. 2540 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรตัวอย่างรวม 400 ราย ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลูกหนี้ของธนาคารจำนวน 300 ราย และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านสินเชื่อของธนาคาร จำนวน 100 ราย โดยได้นำตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธนาคารมาทำการศึกษา โดยวิเคราะห์ด้วยการแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามคุณภาพหนี้เป็น 6 กลุ่ม เรียงลำดับลูกหนี้ที่มีคุณภาพหนี้ดีสุดไปจนถึงเลวสุด จากการศึกษาพบว่า

1. การเกิดหนี้ไม่มีคุณภาพนั้น เนื่องมาจากลูกหนี้ไม่มีประสบการณ์และขาดความรู้ความสามารถในการบริหารธุรกิจของตน นอกจากนี้ปัญหาภายในครอบครัวเนื่องจากการหย่าร้างก็มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ ประกอบกับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงิน มีรายได้ลดลง และมีหนี้สินภายนอก ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคาร ทำให้ลูกหนี้มุ่งชำระหนี้ภายนอกก่อน ทั้งยังไม่ให้ความร่วมมือในการชำระหนี้หรือแก้ไขหนี้ เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของภาระหนี้ที่มีกับธนาคาร

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน จากการศึกษาพบว่า หลักประกันบางประเภทมีปัญหาเนื่องจากไม่มีสภาพคล่องและเป็นหลักประกันที่มีราคาใกล้เคียงกับภาระหนี้ที่มีกับธนาคาร ในการพิจารณาอำนวยการสินเชื่อจะต้องระมัดระวังละเอียดรอบคอบ โดยอาศัยหลักการในการวิเคราะห์สินเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของลูกหนี้ สภาพคล่องและเงินทุนของลูกหนี้ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ เพราะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพหนี้และสภาพคล่องของธนาคาร ในเรื่องของหลักประกันจะต้องเป็นหลักประกันที่มีสภาพคล่องสูงไม่เสื่อมสภาพเร็ว เพราะถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นให้แก่ธนาคาร กรณีเกิดหนี้ที่มีปัญหาและฟ้องร้องดำเนินคดี นอกจากนั้นแล้วการอำนวยการสินเชื่อต้องมีการควบคุมและติดตามหนี้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้หนี้ที่มีคุณภาพมากที่สุด

งนุช กะดีแดง (2541) เรื่อง หนี้ค้ำชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลูกหนี้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ค้ำชำระหนี้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อหนี้ค้ำชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคาร

อาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้มาจากบัญชีลูกหนี้ที่ค้ำชำระหนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2539 จำนวน 300 ตัวอย่าง จากจำนวนทั้งหมด 1,900 ราย

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขปัญหานี้ค้ำชำระ เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารงานวิจัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์จากการศึกษาพบว่า

2.2.1 ลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่มีหนี้ค้ำชำระมูลค่าต่ำกว่า 600,000 บาท ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีอาชีพที่มีรายได้ประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,001 บาท และมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3 - 4 คน

2.2.2 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อซื้อที่ดินและอาคารรวมทั้งห้องชุดที่พักอาศัย โดยมีวงเงินกู้ยืมระหว่าง 300,000.00 - 600,000 บาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันต่ำกว่า

600,001 บาท ระยะเวลาในการกู้ยืม 10 - 15 ปี อัตราดอกเบี้ยตกลงในวันกู้ยืมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 11.60- 13.00 ต่อปี และมีวงการค้าระหว่าง 3,001 - 6,000 บาท ต่อเดือน

นางนุชฯ ได้วิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าวงการค้าระหว่างหนี้เทียบกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและมูลค่าสิ่งปลูกสร้างที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน สอดคล้องตามหลักความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ C (C's Policy) หรือ หลักการชำระหนี้ตามเกณฑ์ P (P's Policy) ส่วนปัจจัยอื่นที่กำหนดในแบบจำลอง เช่น อาชีพ, จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอัตราส่วนระหว่างมูลค่าสินทรัพย์หลักประกัน ไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ดารณี พุทธิวิบูลย์ (2537) การจัดการสินเชื่อ ดารณีฯ ได้เขียนตำราการจัดการสินเชื่อ โดยได้อธิบายถึง แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ ประเภทของสินเชื่อและแหล่งที่มา สาขงานด้านสินเชื่อ ข้อมูลสินเชื่อและแหล่งที่มา การวิเคราะห์สินเชื่อ นโยบาย 5 C การประเมินค่าความเสี่ยงในสินเชื่อ การกำหนดวงเงินสินเชื่อ การเรียกเก็บหนี้ และการควบคุมสินเชื่อ